

Normy pro dění

Každé jsoucno je událostí, tj. událostným děním, a jako takové začíná tak, že ještě celé nenastalo, ale je už pro své pokračování nějak rozvrženo, a dále se pak děje zhruba podle tohoto rozvrhu. Je svrchovaně pochybné, že by si tento rozvrh mohlo již právě začínající jsoucno volit zcela libovolně; ve shodě s pozorováním můžeme naopak dění určitých typů jsoucnů nižších až nejnižších úrovní považovat za v naprosté převaze typické a pro určité typy situací až za stereotypní. Zásadně však platí, že žádné reálné jsoucno (virtuální jsoucna představují samostatný problém) se neděje tak, že by se jeho událostné dění odvíjelo vždy naprosto stejně bez ohledu na širší kontext, v němž se děje. V „reálném“ světě (tj. ve světě reálných skutečností) je každé (pravé) jsoucno v nějakém vztahu k jiným jsoucnům (koncept „nezávislého jsoucna“ je třeba odvrhnout jako falešný); tento vztah je oboustranný, tj. každá pravé jsoucna reaguje na jiné jsoucno, přičemž toto „jiné“ jsoucno (pokud je pravým jsoucnem) reaguje rovněž na ono jsoucno reagující. Obojí vztah nemusí být na obě strany vyvážený, ale jeden směr může být významnější než druhý opačný). Záleží totiž na míře a úrovni reaktibility na jedné i na druhé straně. Tak jako je každé pravé událostné jsoucno časovým celkem, který je po celou délku svého trvání a dění podroben příslušnému typu jako normě, aniž by tím byl nutně naprosto determinován, tak je podrobena určitému typu i jeho reaktibilita. Právě v této reaktibilitě jsou pro dějící se (pravé) jsoucno otevřeny jisté ‚možnosti‘, totiž varianty reagování; a protože reagování je vlastním výkonem pravého jsoucna, nemůže být jeho vlastní dění naprosto determinováno. Přesto však za určitých okolností musí vyhovovat určitému „plánu“, který je vlastní jsoucnům jeho typu. A tento „plán“ má charakter rozvrhu, který musí být teprve uskutečněn, naplněn, realizován; nemá tedy charakter „zákonitosti“ přírodního (přírodovědeckého) typu (pokud vůbec nějaké zákonitosti existují, mají charakter setrvačností a nikoli norem). Každé pravé jsoucno vykonává tedy své „bytí“, tj. individuální seberealizaci, jako „odpověď“ na příslušné normy, a tato odpověď může mít více nebo méně proměnlivou či spíše varírující podobu. Čím je dané jsoucno komplikovanější a tedy vyšší úrovně, tím více je možných variací jeho odpovědí (reakcí) nejen na vlastní normu výkonu bytí i výkonu reakce, nýbrž i na eventuelní nepředmětné „výzvy“, před které je postaveno (a to v té míře, v jaké je schopno na ně reagovat, tedy podle toho, jak vysoký je práh jeho vnímavosti vůči oné normě i vůči nepředmětným výzvám).

(Písek, 040428-1.)